Dosarul nr. 3-3279/2023
2-23163750-12-3-16112023

HOTĂRÂRE
În numele Legii

13 martie 2025 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani
în componență:
Președintele ședinței, judecător Rodica Nicula
Grefier Olga Sușchevici

examinând în ședință de judecată publică, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Grigore Josan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

c o n s t a t ă :

Pretențiile reclamantului:

La data de 16 noiembrie 2023, Grigore Josan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii, reclamantul Josan Grigore a comunicat că în perioada 10 martie 1992 - 15 noiembrie 2015, a îndeplinit serviciul în cadrul Ministerului Afacerilor Interne fără întrerupere - 23 ani 8 luni 5 zile, fapt atestat prin înscrierea în carnetul de muncă și certificatul eliberat de Inspectoratul de poliție Orhei nr. 34/44-10031 din 05 iulie 2023, fiind concediat cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI.

Pe parcursul activității, a deținut și funcția de polițist al serviciului pază a arestului și escortă, polițist al Izolatorului de detenție provizorie al CPS Orhei.

Începând cu 16 noiembrie 2015, i-a fost acordat statut de pensionar pentru vechime în muncă, stabilită de Ministerul Afacerilor Interne, în conformitate cu Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Deoarece la momentul pensionării, organul abilitat la acel moment Ministerul Afacerilor Interne n-a calculat vechimea în muncă cu avantaje, conform Hotărârii

Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, iar acest fapt a dus la stabilirea pensiei într-un cuantum diminuat, în legătură cu reexaminarea pensiei pentru vechime în muncă cu avantaje, conform normei citate supra, reclamantul s-a adresat Inspectoratului de Poliție Orhei în vederea eliberării, în baza ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018 „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitei categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul MAI" a confirmării înlesnirilor pentru perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie).

Conform certificatului eliberat de Inspectoratul de Poliție Orhei nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, în perioada 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996 (04 ani 06 luni 21 zile) reclamantul a activat în funcție dc polițist al Serviciului pază a arestului și escortă al Izolatorului de detenție provizorie a CPS Orhei, iar în conformitate cu pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, vechimea în muncă cu înlesniri pentru această perioadă (2 zile pentru 1 zi de serviciu) constituie 09 ani 01 luni 12 zile.

Astfel, vechimea în muncă pentru perioada de activitate în Izolatorul de detenție provizorie de 04 ani 06 luni 21 zile n-a fost calculată cu avantaje (2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu), care urma să constituie 09 ani 01 luni 12 zile, iar acest fapt a influențat asupra stagiului de muncă și, respectiv, asupra cuantumului pensiei calculate, care au fost substanțial diminuate.

Totodată, reclamantul a opinat că suma pensiei neprimite din motivul calculării eronate a vechimii în muncă, urmează a-i fi recalculată și achitată fără limită de timp, calculată în baza certificatului nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, eliberat de Inspectoratul de poliție Orhei, or, el nu a primit pensia cuvenită din vina organului care i-a stabilit-o, iar neachitarea acesteia, în momentul depistării erorii, constituie o lipsire nejustificată a reclamantului de valoarea patrimonială care i se cuvine în baza legii.

Având în vedere că începând cu 01 ianuarie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a preluat atribuțiile de stabilire și plată a pensiilor persoanelor din trupele organelor afacerilor interne, fiind astfel, instituția abilitată cu competența de achitare a pensiilor și alocațiilor lunare persoanelor din trupele organelor afacerilor interne, Casa Națională de Asigurări Sociale este organul abilitat prin lege cu competența de recalculare a pensiei colaboratorilor organelor afacerilor interne.

Reclamantul, după primirea certificatului nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, eliberat de Inspectoratul de poliție Orhei, l-a prezentat Casei Teritoriale de

Asigurări Sociale Orhei, în vederea emiterii actului administrativ individual favorabil de reexaminare a dreptului la pensie în temeiul vechimii în muncă cu avantaje, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, în special a art. 8 lit. d), prin calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, prestată de acesta în cadrul Izolatorului de detenție provizorie a CPS Orhei pentru perioada 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996, o dată cu intervenirea unor circumstanțe ce justifică majorarea cuantumului pensiei, precum și recalcularea și achitarea diferenței de pensie, formată în urma majorării cuantumului pensiei reexaminate pentru perioada anterioară, începând cu 16 noiembrie 2015.

Potrivit răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 2030 din 28 septembrie 2023 și deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023, se invocă respingerea cererii de recalculare a vechimii în muncă în baza Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și respectiv a recalculării pensiei, deoarece perioada de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie, nu poate fi raportată la prevederile pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și temei de recalculare nu este.

Ulterior, urmare a primirii răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 2030 din 28 septembrie 2023, reclamantul a depus la 16 octombrie 2023, cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin răspunsul/ decizia nr. 5764/23 din 20 octombrie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cererea prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată, menționându-se că pensia stabilită reclamantului Josan Grigore, pentru vechimea în muncă, începând cu 16 noiembrie 2015 și până în prezent se calculează pentru o vechime în muncă de 25 ani 09 luni 10 zile și nu există temei legal de anulare a deciziei CTAS Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023, deoarece în calculul vechimii în serviciu, potrivit pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, se acordă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în instituțiile penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran, iar perioada de activitate de la 10 martie 1992 până la 01 iunie 1996, inclusă de către instituția de forță cu avantaje 1:2, nu poate fi raportată la prevederile pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, din motivul că această normă nu prevede calculul cu avantaje a perioadei de activitate în cadrul serviciului de pază a arestului și escortă, or, acest fapt este constatat și prin calculul cu privire la vechimea în muncă, emis de Ministerul Afacerilor Interne în anul 2015, prin care se atestă perioadele de activitate menționate supra,

calculate fără înlesniri, 1:1 și care a servit drept bază la stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă în anul 2015.

Răspunsul/decizia nr. 5764/23 din 20 octombrie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, reclamantul consideră că este ilegal și urmează a fi contestat în instanța de contencios administrativ pentru soluționarea litigiului.

Reclamantul a remarcat că, în condițiile art. 18 din Legea nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, legislatorul a delegat Guvernului competența identificării modului de stabilire a pensiei pentru condiții deosebite de satisfacere a serviciului de către destinatarii Legii nr. 1544/1993, pe care Guvernul le-a transpus în Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, potrivit căreia, în pct. 8 lit. d) s-a prevăzut că la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar, se acordă următoarele înlesniri: d) două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

Reieșind din normele materiale menționate, reclamantul a concluzionat că speța în cauză, cade sub incidența Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, care a fost investit cu dreptul reglementării modului de stabilire a pensiei și identificarea condițiilor deosebite de satisfacere a serviciului, or, cererea urmează a fi admisă.

Este cert faptul că colaboratorii care efectuează serviciul de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, în ordinea prevăzută de pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994. Acest regulament este unicul act care reglementează raporturile respective.

Prin urmare, reclamantul a afirmat că la momentul eliberării din serviciu, eronat i s-a calculat vechimea în serviciu, or, el avea dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, așa cum la momentul pensionării, erau în vigoare prevederile pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Conform dispozițiilor art. 54 al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.

1544 din 23 iunie 1993 (în vigoare la momentul stabilirii pensiei reclamantului), suma pensiei calculată pentru pensionarii din rândurile militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și pentru familiile acestora și nesolicitată la timp, se plătește pentru perioada precedentă, însă, cel mult, pentru 3 ani premergători datei solicitării pensiei. Sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

Astfel, suma pensiei neprimite de reclamant, din motivul calculării eronate a vechimii în muncă, urmează a fi recalculată și achitată ultimului fără limită de timp, în baza certificatului nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, eliberat de Inspectoratul de Politie Orhei. Or, reclamantul nu a primit pensia cuvenită, din vina organului care a stabilit-o, iar neachitarea acesteia în momentul depistării erorii, ar constitui o lipsire nejustificată a reclamantului de valoarea patrimonială care i se cuvine în baza legii.

Conform art. 2 Dreptul la pensie al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, dreptul la pensie este imprescriptibil.

Pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 operează cu definiții generale de instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituții destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran. Deci, catalogarea de către CNAS a activității reclamantului în Serviciul pază a arestului și escortă și Izolatorul de detenție provizorie ca nefiind atribuită la activități în condiții deosebite (pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994), deoarece nu este expres invocată în lista instituțiilor penitenciare (art. 6 alin. (2) din Legea nr. 1036/1996 cu privire la sistemul penitenciar), reprezintă o interpretare denaturată/distinctivă a normelor Hotărârii Guvernului nr. 78/1994.

Reclamantul a menționat, că în subordinea organelor afacerilor interne activau izolatoare de urmărire penală (la nivel intern denumite Serviciul pază a arestului și escortă/ izolatoare de detenție provizorie) care sunt identice scopului de instituire și specificului activității izolatoarelor de urmărire penală - de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute sau arestate. Or, respingerea cererii pe motivul necorespunderii denumirii subdiviziunii, fără a lua în calcul scopul creării și genul de activitate al acesteia, care este identică izolatoarelor de urmărire penală, este ilegală.

În consecință, reclamantul a declarat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale este una vădit ilegală, deoarece denotă o respingere formală abuzivă a cererii acestuia.

Reclamantul şi-a întemeiat acţiunea în baza art. 10 alin. (1), 162 alin. (1) și (3) lit. b), 189 alin. (1), 191 alin. (1), 194 alin. (1), 206 alin. (1) lit. b), 209 alin. (1) lit. a), 211, 212 și 224 alin. (1) lit. b) ale Codului administrativ, art. 18, 48, 49, 51, 54

din Legea nr. 1544/1993, art. 30, 33, 40 din Legea nr. 156/1998, art. 33 alin. (2) lit. a) din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996 (în vigoare până la 21 martie 2008), pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, pct. 1 al Hotărârii Guvernului nr. 1427 din 28 decembrie 2016.

La fel, reclamantul s-a referit la Avizul consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție din dosarul nr. 4ac-16/14, datat cu 29 septembrie 2014.

Așadar, reclamantul a solicitat anularea, ca ilegală, a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023 de respingere a cererii lui Josan Grigore de recalculare a vechimii în muncă cu avantaje, a recalculării cuantumului pensiei în rezultatul recalculării vechimii în muncă cu avantaje și a achitării diferenței de pensie formală în urma majorării cuantumului pensiei, începând cu 16 noiembrie 2015; anularea, ca ilegală, a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, inserată în răspunsul datat cu 20 octombrie 2023 nr. 5764; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de emitere a actului administrativ individual cu privire la recalcularea vechimii în muncă cu includerea avantajelor, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994, în special a art. 8 lit. d) prin calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, prestată de reclamantul Josan Grigore, în funcția de polițist în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al CPS Orhei, în perioada de timp 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996, conform certificatului eliberat de Inspectoratul de poliție Orhei din 13 noiembrie 2023 cu nr. 34/44-17820, care constituie 09 ani 01 luni 12 zile, o dată cu intervenirea unor circumstanțe ce justifică majorarea cuantumului pensiei, iar în total vechimea în muncă constituie 30 ani 04 luni și 01 zile și recalcularea cuantumului pensiei, în urma recalculării vechimii în muncă cu avantaje și achitarea diferenței de pensie, formată în rezultatul recalculării pensiei, cu aplicarea indexărilor corespunzătoare, începând cu data apariției dreptului la pensie – 16 noiembrie 2015.

Argumentele pârâtei:

La 11 ianuarie 2024, reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale a remis referința cu privire la acțiunea în contencios administrativ, comunicând că potrivit dosarului de pensionare, la data de 20 martie 2023 reclamantul a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica cererea de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă, în temeiul Legii nr. 1544/1993.

Conform Hotărârii de Guvern nr. 1427/2016 cu privire la preluarea atribuțiilor de plată a pensiilor şi prestațiilor sociale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, sistemul penitenciar, ofițerilor de protecție şi colaboratorilor organelor securității statului şi Centrului National Anticorupție, Casa Națională de Asigurări

Sociale efectuează plata pensiilor şi prestațiilor sociale începând cu 01 ianuarie 2017, în mărimile stabilite de instituțiile de forță.

Reprezentantul pârâtei a menționat că pensiile funcționarilor cu statut special şi membrilor familiilor acestora, se stabilesc conform prevederilor Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri şi Hotărârii Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupție şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare.

A făcut trimitere la prevederile art. 2, art. 13 lit. a), art. 18, art. 48, art. 49 alin. (3) ale Legii nr. 1544/1993 și pct. 7 şi pct. 8 din Hotărârea de Guvern nr. 78/1994.

Potrivit dosarului de pensionare al reclamantului, preluat de la Ministerul Afacerilor Interne, pensia pentru vechime în muncă a fost stabilită începând cu 16 noiembrie 2015, în proporție de 59 %, pentru vechimea în muncă, corespunzător calculului anexat la dosarul de pensionare care constituie 25 ani 09 luni 10 zile.

La 20 septembrie 2023, reclamantul a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei, cerere pentru recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, anexând certificatul cu nr. 34/44-10031 din 05 iulie 2023, eliberată de către Inspectoratul de Poliție Orhei, prin care s-a recalculat vechime totală în muncă de 30 ani 00 luni 01 zile.

Reprezentantul pârâtei a invocat că perioadele de activitate indicate în certificatul citat, au fost calculate cu coeficientul 1:2 şi nu pot fi raportate la prevederile pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994.

Acest fapt, este constatat şi prin calculul cu privire la vechimea în muncă, emis de Ministerul Afacerilor Interne în anul 2015, prin care se atestă perioadele de activitate menţionate în certificat şi calculate fără înlesniri, adică 1:1, care a servit drept bază la stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă (2015).

În acest sens, CTAS Orhei a aprobat decizia cu nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023 privind respingerea cererii recalcularea pensiei şi temei de abrogare a acesteia, nu este.

La fel, reprezentantul pârâtei a ținut să menționeze că potrivit art. 4 alin. (2) al Legii nr. 1036/1996 (abrogată la 16 mai 2018) cu privire la sistemul penitenciar subdiviziunile Departamentului instituțiilor penitenciare sunt: a) instituțiile penitenciare şi b) instituțiile de cercetări științifice, de învățământ, medicale şi alte instituții şi subdiviziuni create special pentru asigurarea activității sistemului.

Potrivit art. 6 alin. (1) şi (2) al aceleiași legi, instituțiile penitenciare sunt organele în care, în baza hotărârii instanţei de judecată, își execută pedeapsa

persoanele condamnate la închisoare sau la detenţiune pe viaţă, se asigură detenţia provizorie a persoanelor faţă de care a fost aplicată măsura arestului preventiv sau sancţiunea arestului contravenţional. Instituţiile penitenciare sunt: a) penitenciarele de tip deschis; b) penitenciarele de tip semiînchis; c) penitenciarele de tip închis; d) penitenciarele pentru minori; e) penitenciarele pentru femei; f) izolatoarele de urmărire penală; g) casele de arest şi h) spitalele penitenciare.

Prin urmare, perioada de activitate a reclamantului ca poliţist pentru paza şi escortarea arestaţilor al CPS Orhei, nu oferă dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje.

Or, art. 6 alin. (2) al Legii nr. 1036/1996 prevede că, colaboratori ai sistemului penitenciar sunt persoanele care deţin funcţii în efectivul de trupă şi în corpul de comandă ale sistemului penitenciar, abilitate să pună în executare pedepsele penale privative de libertate, detenţia provizorie a persoanelor faţă de care a fost aplicată măsura arestului preventiv sau sancţiunea arestului contravenţional, precum şi măsurile de siguranţă cu caracter medical aplicate deţinuţilor care suferă de alcoolism şi narcomanie.

La art. 33 alin. (2) din legea menţionată se prevedea că vechimea în muncă în vederea acordării pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar se calculează cu următoarele înlesniri: a) o zi de serviciu în instituţii penitenciare de tip închis, izolatoare de urmărire penală şi în instituţiile destinate pentru deţinerea şi tratarea bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici, precum şi la lucrări în subteran, se consideră ca 2 zile de serviciu şi b) 2 zile de serviciu în celelalte instituţii penitenciare, în Departamentul instituţiilor penitenciare, precum şi în subdiviziunile acestuia care îşi desfăşoară activitatea în locurile de privaţiune de libertate, se consideră ca 3 zile de serviciu.

Astfel, alegaţiile reclamantului nu sunt aplicabile prezentei cauze, deoarece acesta nu a activat în vreo funcţie din cadrul sistemului penitenciar.

Reieşind din cele expuse, Casa Naţională de Asigurări Sociale, în conformitate cu art. 224 alin. (1) lit. f) al Codului administrativ, a solicitat respingerea integrală a acţiunii reclamantului, ca fiind neîntemeiată.

Constatările instanţei de judecată şi circumstanţele cauzei:

Instanţa de judecată a constatat că reclamantul Grigore Josan, începând cu 16 noiembrie 2015, este beneficiar de pensie pentru vechime în muncă de 25 ani 09 luni 10 zile, în mărime de 59 % de la salariu.

În data de 20 septembrie 2023, reclamantul a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei, cerere pentru stabilirea/ reexaminarea pensiei, potrivit Legii nr. 1544/1993, art. 13.

Ca temei, reclamantul a anexat la cerere, certificatul nr. 34/44-10031 din 05 iulie 2023 (f.d. 32).

Prin decizia nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023 privind respingerea cererii în stabilirea pensiei, s-a comunicat reclamantului că perioadele de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și reținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie, nu poate fi raportată la prevederile pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și temei de recalculare a pensiei nu este (f.d. 16).

Prin cerere prealabilă expediată în adresa autorităţii publice pârâte, Grigore Josan a contestat decizia enunțată supra (f.d. 17-24).

Prin răspunsul nr. 5764 din 20 octombrie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a comunicat reclamantului că temei de abrogare a deciziei CTAS Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023 nu este (f.d. 25-26).

Drept urmare, reclamantul Grigore Josan s-a adresat în instanţa de contencios administrativ cu prezenta acţiune, solicitând anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023, răspunsului nr. 5764 din 20 octombrie 2023 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual cu privire la recalcularea vechimii în muncă cu includerea avantajelor, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, în special a art. 8 lit. d) prin calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, prestată în funcția de polițist în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al CPS Orhei, în perioada de timp 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996, conform certificatului eliberat de Inspectoratul de poliție Orhei nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, care constituie 09 ani 01 luni 12 zile, o dată cu intervenirea unor circumstanțe ce justifică majorarea cuantumului pensiei, iar în total vechimea în muncă constituie 30 ani 04 luni și 01 zile și recalcularea cuantumului pensiei, în urma recalculării vechimii în muncă cu avantaje și achitarea diferenței de pensie, formată în rezultatul recalculării pensiei, cu aplicarea indexărilor corespunzătoare, începând cu data apariției dreptului la pensie – 16 noiembrie 2015.

În ședința de judecată, reprezentantul reclamantului Grigore Josan a susținut integral cererea înaintată și a solicitat admiterea acesteia, cu anularea răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei.

Reprezentantul pârâtei Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În privința admisibilității acțiunii în contenciosul administrativ.

În conformitate cu art. 10 Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

În baza art. 20 Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art. 189 alin. (1)-(2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

Potrivit art. 206 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare).

În conformitate cu art. 209 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia. Alineatul (2) stipulează că dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

În temeiul art. 40 alin. (1)-(2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, decizia privind stabilirea dreptului la pensie sau respingerea cererii de pensionare, privind reținerile din pensie sau încasarea sumelor plătite în plus poate fi contestată Casa Națională de Asigurări Sociale. În caz de dezacord cu decizia Casa Națională de Asigurări Sociale, aceasta poate fi atacată în instanța de contencios administrativ competentă.

Analizând circumstanțele speței, în raport cu normele legale citate, se constată că reclamantul a respectat procedura prealabilă și termenul de depunere a acțiunii în instanța de judecată competentă, din care considerente, acțiunea este admisibilă.

Examinând acțiunea și înscrisurile anexate, referința și actele dosarului administrativ, audiind explicațiile participanților, instanța de judecată concluzionează că acțiunea este întemeiată și urmează a fi admisă, din următoarele motive.

În baza art. 53 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei.

Conform art. 3 Cod administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ținându-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept.

Potrivit art. 11 alin. (1) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat şi b) acte favorabile - actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel.

În conformitate cu art. 21 din Codul administrativ, autoritățile publice şi instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea şi alte acte normative. Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autoritățile publice şi instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor şi a libertăților persoanelor decât în cazurile şi în condiţiile expres stabilite de lege.

În temeiul art. 22 din Codul administrativ, autoritățile publice şi instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Faptele deja cunoscute autorităților publice sau instanțelor de judecată competente, faptele general notorii şi faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

Articolul 39 alin. (1) şi (2) din Codul administrativ prevede că accesul liber la justiţie, și anume, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 (drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/ stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă) sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

În conformitate cu art. 225 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) și-a exercitat dreptul discreționar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;

d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Așadar, reclamantul a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023, răspunsului nr. 5764 din

20 octombrie 2023 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual cu privire la recalcularea vechimii în muncă cu includerea avantajelor, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, în special a art. 8 lit. d) prin calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, prestată în funcția de polițist în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al CPS Orhei, în perioada de timp 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996, conform certificatului eliberat de Inspectoratul de poliție Orhei nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023, care constituie 09 ani 01 luni 12 zile, odată cu intervenirea unor circumstanțe ce justifică majorarea cuantumului pensiei, iar în total vechimea în muncă constituie 30 ani 04 luni și 01 zile și recalcularea cuantumului pensiei, în urma recalculării vechimii în muncă cu avantaje și achitarea diferenței de pensie, formată în rezultatul recalculării pensiei, cu aplicarea indexărilor corespunzătoare, începând cu data apariției dreptului la pensie – 16 noiembrie 2015.

Astfel, obiect al acțiunii în speță îl constituie verificarea legalității deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023 respingerea cererii în stabilirea pensiei lui Josan Grigore și actul administrativ adoptat în procedura prealabilă nr. 5764 din 20 octombrie 2023.

Instanța de judecată apreciază ca neîntemeiate argumentele pârâtei prin care invocă că perioadele de activitate indicate în certificatul nr. 34/44-10031 din 05 iulie 2023, au fost calculate cu coeficientul 1:2 şi nu pot fi raportate la prevederile pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, din următoarele motive.

Conform art. 18 lit. c) Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne (în vigoare la data pensionării reclamantului), la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul timpul de îndeplinire a serviciului în condiții deosebite - în condiţiile avantajoase respective inclusiv în condiţiile stabilite de legislație până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

În pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupție şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare este stipulat că, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri şi subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupție şi a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației

penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în instituții penitenciare de tip închis, *subdiviziunile de escortare, deținere şi pază a persoanelor reținute şi arestate, izolatoarele de urmărire penală*, izolatoarele de detenție provizorie, Centrul de Plasament Temporar al Străinilor, casele de arest şi instituțiile destinate pentru deținerea şi tratarea bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici, precum şi la lucrări de subteran.

Totodată, conform art. 4 alin. (2) al Legii nr. 1036 din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar (în vigoare la data pensionării reclamantului), subdiviziunile Departamentului instituțiilor penitenciare sunt:

a) instituțiile penitenciare;

b) instituțiile de cercetări științifice, de învățământ, medicale şi alte instituții şi *subdiviziuni create special pentru asigurarea activității sistemului*.

În sensul art. 6 alin. (1) şi (2) al aceleiași legi, instituțiile penitenciare sunt organele în care, în baza hotărârii instanţei de judecată, își execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare sau la detenţiune pe viață, se asigură detenția provizorie a persoanelor faţă de care a fost aplicată măsura arestului preventiv sau sancțiunea arestului contravențional. Instituțiile penitenciare sunt:

a) penitenciarele de tip deschis;
b) penitenciarele de tip semiînchis;
c) penitenciarele de tip închis;
d) penitenciarele pentru minori;
e) penitenciarele pentru femei;
f) *izolatoarele de urmărire penală*;
g) casele de arest;
h) spitalele penitenciare.

Prin urmare, perioada de activitate a reclamantului ca polițist pentru paza şi escortarea arestaților al CPS Orhei, îi oferă dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje.

Or, art. 6 alin. (2) al Legii nr. 1036/1996, statuează că colaboratori ai sistemului penitenciar sunt persoanele care dețin funcții în efectivul de trupă şi în corpul de comandă ale sistemului penitenciar, *abilitate să pună în executare pedepsele penale privative de libertate, detenția provizorie a persoanelor faţă de care a fost aplicată măsura arestului preventiv sau sancțiunea arestului contravențional*, precum şi măsurile de siguranță cu caracter medical aplicate deținuților care suferă de alcoolism şi narcomanie.

Art. 33 alin. (2) lit. a) din Legea menționată supra, prevedea că vechimea în muncă în vederea acordării pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar se calculează cu următoarele înlesniri: o zi de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, *izolatoare de urmărire penală* şi în instituțiile destinate pentru deținerea şi

tratarea bolnavilor contagioși şi bolnavilor psihici, precum şi la lucrări în subteran, se consideră ca 2 zile de serviciu.

Instanța de judecată menționează că vechimea în muncă a personalului care a activat anterior în cadrul izolatoarelor de urmărire penală, se calculează cu aplicarea coeficientului de (1:2) prevăzut expres de norma citată.

Astfel, instanța de judecată constată că Inspectoratul de Poliție Orhei, în baza calculului vechimii în muncă cu înlesniri (avantaje), corect a calculat 2 zile pentru 1 zi de serviciu, pentru perioada de la 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996.

Conform art. 54 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, suma pensiei calculată pentru pensionarii din rândurile militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi pentru familiile acestora şi nesolicitată la timp se plătește pentru perioada precedentă, însă cel mult pentru 3 ani premergători datei solicitării pensiei. Sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

Așadar, Inspectoratul de Poliție Orhei, corect a efectuat calcularea vechimii în muncă a reclamantului, or, pârâta Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat a respins cererea în stabilirea pensiei lui Josan Grigore și urmează să emită actul administrativ individual favorabil în privința reclamantului cu privire la reexaminarea pensiei, începând cu data de 16 noiembrie 2015.

Raportând cadrul legal menționat asupra circumstanțelor din speță, instanța de judecată ajunge la concluzia că decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023 de respingere a cererii în stabilirea pensiei lui Josan Grigore și actul administrativ adoptat în procedura prealabilă nr. 5764 din 20 octombrie 2023, sunt acte administrative ilegale prin care reclamantului îi este încălcat dreptul la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, din care motive necesită a fi anulate cu repunerea lui Josan Grigore în cadrul legal încălcat prin activitatea administrativă desfășurată de pârâtă.

În corespundere cu art. 47 din Constituția Republicii Moldova, statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea lui şi familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare. Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Totodată, se impune a învedera că Curtea Constituțională în hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii şi alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați a statuat cu titlu de principiu că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 şi, respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la

Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit şi are o valoare economică.

Aplicativ în speță, un drept patrimonial dobândit înseamnă dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică şi astfel constituie un drept de proprietate al persoanei. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, doar în cazul persoanelor care au plătit contribuții la un sistem de protecție socială (Müller v. Austria, decizia din 16 decembrie 1974), ulterior jurisprudența acesteia a evoluat, nu fără de ambiguități în ceea ce privește prestațiile non-contributive, spre o protecție mai largă.

În accepțiunea jurisprudenței Convenției Europene a Drepturilor Omului pe marginea art. 1 Protocolul 1 și Curții Constituționale a Republicii Moldova (Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 și nr. 19 din 19 iulie 2016) corelată cu speța deferită judecății, dreptul reclamantului la pensie și chestiunilor aferente ce derivă din acesta (recalcularea, indexarea etc.) este imprescriptibil și protejat de lege indiferent de spațiul temporal în cadrul căreia este solicitată ocrotirea lui.

În conformitate cu art. 224 alin. (1) lit. b) din Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată, în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată.

Din considerentele expuse și examinând probatoriul administrat, instanța reiterează că acțiunea lui Grigore Josan este întemeiată, din care motive se admite integral, în sensul formulat.

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. b), 232 din Codul administrativ al Republicii Moldova, art. 236-241 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e :

Se admite acțiunea în contencios administrativ înaintată de Grigore Josan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

Se anulează decizia nr. 17/2023/29777 din 28 septembrie 2023 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei privind respingerea cererii în stabilirea pensiei.

Se anulează răspunsul nr. 5764 din 20 octombrie 2023 a Casei Naționale de Asiguri Sociale asupra cererii prealabile.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova de a stabili, recalcula și achita reclamantului Grigore Josan pensia pentru vechime în muncă, cu includerea avantajelor potrivit pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, pentru perioada 10 martie 1992 – 01 octombrie 1996, conform certificatului nr. 34/44-17820 din 13 noiembrie 2023 eliberat de Inspectoratul de Poliție Orhei, care constituie 30 ani 4 luni și 01 zile, cu achitarea diferenței de pensie formată în rezultatul recalculării pensiei începând cu data apariției dreptului la pensie.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Președintele ședinței,
Judecătorul Rodica Nicula